

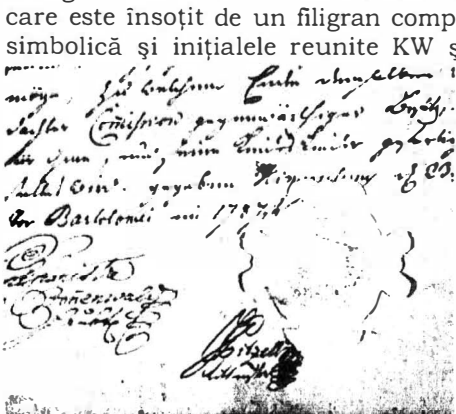
MARTA URSESCU

PAGINI RESTAURATE DIN ISTORIA BUCOVINEI

Documentul „No. 458” (Act de hotărnicie nr. 458) din patrimoniul Muzeului de Istorie a Moldovei Iași a fost redactat în limba germană la data de 23 august 1787, în localitatea Kempulung (Cîmpulung Moldovenesc), districtul Bucovina.

Ineditul manuscris este ilustrativ pentru perioada istorică a înglobării nou înființatei provincii Bucovina în Imperiul Habsburgic, ca cerc administrativ al Galiției¹. Acesta reprezintă un act prin care moldoveanului Petre Petrila din Cîmpulung Moldovenesc „proprietar de casă și pământ dincolo de pârâul Moldovei” i s-a confirmat dreptul de a rămâne stăpânul bunurilor sale „în interiorul granițelor fixate de Comisia Proprietății de delimitare a hotarului Districului Bucovina”.

Hârtia utilizată pentru textul scris cu cerneală ferogalică și în amestec de cerneală ferogalică și de carbon este de fabricație manuală, cu linii de apă. Privit în transparență, se detașează într-un ton mai luminos filigranul cu figuri heraldice: vulturul bicefal cu coroana,

Sigiliul timbrat mobil

care este însoțit de un filigran complementar – contramarca - având capul de bou ca imagine simbolică și inițialele reunite KW și reprezentând probabil numele proprietarului morii de hârtie, ale meșterului sau localizarea fabricii de hârtie.

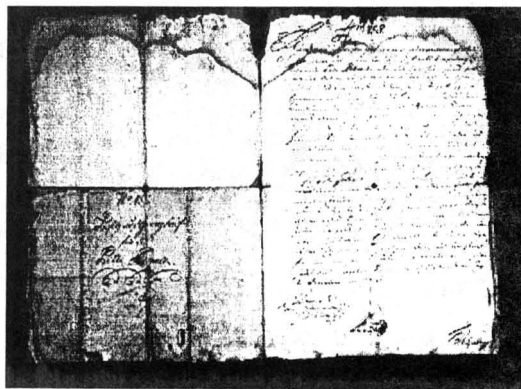
Elementul „vultur bicefal”, utilizat în diverse variante de morile de hârtie austriece, împreună cu elementul „cap de bou”, întâlnit atât în cazul hârtiei obținute de meșterii italieni cât și de cei austrieci permit atribuirea fabricării hârtiei unui atelier austriac².

Un element de autentificare îl reprezintă sigiliul de text, plasat la sfârșitul acestuia, în mijlocul părții inferioare, între monograme. Sigiliul timbrat mobil a fost realizat prin aplicarea cerii calde direct pe suprafața documentului, apoi acoperirea cerii cu o foiță numită „timbru”, după care s-a aplicat matricea sigilară³. În emblemă, sigiliul cuprinde reprezentarea simbolică a stemei Imperiului Habsburgic (pajura bicefală), iar în

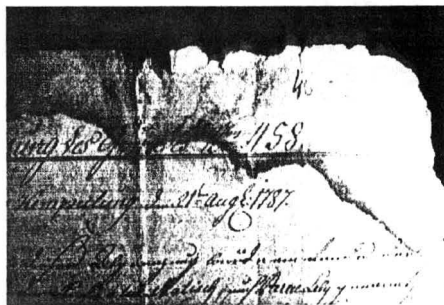
legendă textul: „K. K. BUKOWIN GRENTZ – COMMISSIONS SIGILL” (Sigiliul Comisiei Proprietății de delimitare a hotarului Districtului Bucovina).

Includerea manuscrisului achiziționat dintr-o colecție particulară în circuitul muzeal a impus și intervenții de restaurare, după o analiză a stării de conservare și a rezultatelor investigațiilor biologice și fizico – chimice. Reducerea evidentă a durabilității materialului celulozic în prezența factorilor de mediu a condus la aplicarea unui flux de tratamente de restaurare care să confere lucrării stabilitate la acțiunile degradative ulterioare.

Curățirea uscată s-a realizat mecanic și a urmărit îndepărtarea depozitelor de praf, iar curățirea locală cu alcool etilic a condus la estomparea petelor provocate de contactul cu

Aspect general al manuscrisului înainte de restaurare

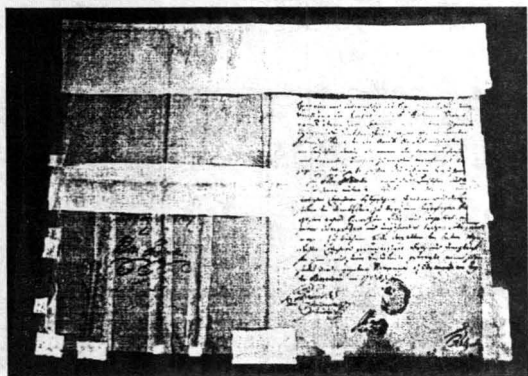
Degradări cromatice și pierderi de material celulozic în zona supusă atacului microbiologic

¹ Nistor, Ion. *Istoria Bucovinei*, București, 1992.

² Mureș, Alexandru. *Filigranele hârtiei întrebuințate în Țările Române în secolul al XVI-lea*, Ed. Academiei, 1987.

³ Dogaru, Maria. *Sigiliile, mărturii ale trecutului*. Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.s

substanțele grase. Pragul de solubilitate al cernelii permițând tratamente umede, s-a recurs la imersarea repetată a documentului în soluție apă-alcool etilic, susținut pe un suport de intercalare (o sită din material plastic), în scopul extragerii impurităților solubile. La contactul prelungit cu soluția de spălare, timbrul din ceară parțial dezlipit de document s-a desprins de foaia de hârtie, urmând a fi reatașat la încheierea acestor tratamente.

Aspectul suportului de text în etapa consolidării cu hârtie japoneză și vâl japonez

materiale neacide, alături de respectarea condițiilor optime de microclimat vor garanta permanența acestei măturii istorice.

Etapele de stabilizare prin reînclieire și de neutralizare pentru materialul celulozic s-au realizat concomitent, prin pensulare cu o soluție de metilceluloză și adaos de carbonat de magneziu. După o uscare liberă și o presare intermediară între foi de filtru, au urmat consolidările cu vâl japonez pe zonele puternic fragilizate de atacul microbiologic și completarea cu hârtie japoneză a ariilor cu pierderi din materialul papetar.

După o nouă presare pentru o perfectă întindere a foi de hârtie, sigiliul timbrat a fost reatașat prin lipire cu o soluție adezivă de metilceluloză.

Restaurarea manuscrisului, protejarea acestuia prin confecționarea unui passe-partout și a unei mape de protecție din

Abstract

The manuscript „Act de hotărnicie nr. 487” (dating from the 23th of august 1787) belonging to the History Museum of Moldova reflects the historical period when the new district of Bucovina became part of the Austrian Empire. The document's state of conservation being critical, it requires restoration treatments alongside appropriate storage conditions in order to protect it against further deterioration.